

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 19. 11. 1975 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 07. 1988 do: 30. 04. 1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

123

ZÁKON

z 13. novembra 1975

o užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby

Poľnohospodárska pôda je základným výrobným prostriedkom poľnohospodárskej výroby a nenahraditeľným zdrojom výživy ľudu. Záujem spoločnosti na účelnom a riadnom obhospodarovaní a zveľaďovaní všetkej pôdy vyžaduje, aby ju užívali socialistické poľnohospodárske organizácie za takých podmienok, ktoré účinne napomáhajú intenzívne zvyšovanie rastlinnej výroby a tak i ďalší rozvoj socialistickej poľnohospodárskej veľkovýroby.

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky na dosiahnutie tohto cieľa, najmä na upevnenie a prehĺbenie práv socialistických poľnohospodárskych organizácií pri užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku, ktoré nie sú v socialistickom spoločenskom vlastníctve, sa uznieslo na tomto zákone:

Právo užívania pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby

§ 1

Socialistické poľnohospodárske organizácie, ako aj štátne organizácie, ktoré plnia vedeckovýskumné úlohy a úlohy výučby pre odvetvie poľnohospodárstva (ďalej len „poľnohospodárske organizácie“), užívali pôdu, ktorú nemajú v družstevnom¹⁾ alebo náhradnom²⁾ užívaní, ako aj iný poľnohospodársky majetok vo vlastníctve občanov a iných než socialistických organizácií na základe práva užívania na zabezpečenie výroby (ďalej len „právo užívania“).

§ 2

(1) Právo užívania je bezodplatné a časove neobmedzené; oprávňuje poľnohospodársku organizáciu, aby hospodárila s pôdou a iným poľnohospodárskym majetkom v rovnakom rozsahu, akoby bola vlastníkom a využívala ju v súlade s právnymi predpismi na plnenie všetkých úloh, ktoré sú predmetom jej činnosti.

(2) Ak ide o užívanie pozemkov, môže poľnohospodárska organizácia najmä

- a) vykonávať na nich úpravy potrebné na zabezpečenie alebo zvýšenie poľnohospodárskej výroby,
- b) meniť ich podstatu a čerpať z nej,
- c) zriaďovať na nich stavby potrebné pre činnosť poľnohospodárskej organizácie aj obytné domy v rámci podnikovej bytovej výstavby.

(3) Všetky porasty na pozemkoch užívaných štátnou poľnohospodárskou organizáciou sú vo vlastníctve štátu. Všetky porasty na pozemkoch užívaných družstevnou poľnohospodárskou organizáciou sú v jej vlastníctve.

(4) Ak ide o užívanie stavieb, môže poľnohospodárska organizácia najmä

- a) vykonávať na nich úpravy potrebné na ich účelné využitie,
- b) po prerokovaní s príslušným orgánom štátneho hospodárskeho riadenia poľnohospodárstva požiadať stavebný úrad o povolenie odstrániť stavbu na vlastné náklady.

§ 3

(1) Poľnohospodárska organizácia je oprávnená i povinná chrániť svoje právo užívania proti každému, kto do neho neoprávnene zasahuje.

(2) S pôdou a iným poľnohospodárskym majetkom, ku ktorým má právo užívania, je poľnohospodárska organizácia povinná riadne hospodáriť v záujme spoločnosti a čo najúčelnejšie ich využívať na rozvoj socialistickej poľnohospodárskej veľkovýroby; najmä je povinná starať sa o sústavné zvyšovanie úrodnosti poľnohospodárskych pozemkov.

§ 4

Rovnaké oprávnenia a povinnosti, aké vyplývajú z práva užívania podľa tohto zákona, prislúchajú poľnohospodárskej organizácii i k pozemkom, ktoré má v náhradnom užívaní.

§ 5

(1) Právo užívania patrí poľnohospodárskej organizácii k majetku uvedenému v § 1, ktorý užíva ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona.

(2) Právo užívania patrí poľnohospodárskej organizácii aj k obytným častiam poľnohospodárskych usadlostí a stavebným pozemkom, na ktorých sú zriadené, pokiaľ prevzala celú usadlosť do užívania pred 1. aprílom 1964 a užíva ju ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona.

(3) V pochybnostiach, či poľnohospodárskej organizácii patrí podľa odsekov 1 a 2 právo užívania, rozhodne okresný národný výbor.

Vznik práva užívania

§ 6

(1) Vlastník poľnohospodárskej pôdy, ktorá nie je v užívaní socialistickej organizácie, je povinný zabezpečiť v súlade s dosiahnutým stupňom rozvoja poľnohospodárskej výroby jej riadne obrábanie v zhode so záujmami spoločnosti a využívať ju na zabezpečenie produkcie spoločensky žiadúcich poľnohospodárskych výrobkov. Ak nemôže vlastník poľnohospodárskej pôdy tieto povinnosti plniť, je povinný oznámiť to bezodkladne prostredníctvom miestneho národného výboru okresnému národnému výboru.

(2) Okresný národný výbor pôsobí, aby vlastník poľnohospodárskej pôdy, ktorý neplní alebo nemôže plniť povinnosti uvedené v odseku 1, daroval svoje poľnohospodárske pozemky štátu alebo uzavrel s poľnohospodárskou organizáciou písomnú dohodu, ktorou jej odovzdá svoje poľnohospodárske pozemky, prípadne aj iný poľnohospodársky majetok, ktorý poľnohospodárska organizácia potrebuje, do užívania podľa § 1 a nasledujúcich.

(3) Ak nedôjde k darovaniu poľnohospodárskych pozemkov štátu ani k uzavretiu dohody podľa

odseku 2, zriadi okresný národný výbor rozhodnutím právo užívania (§ 1) k poľnohospodárskej pôde, prípadne aj k inému poľnohospodárskemu majetku, ktorý poľnohospodárska organizácia potrebuje.

(4) Po dohode podľa odseku 2 i v rozhodnutí okresného národného výboru podľa odseku 3 sa musia presne označiť pozemky a iný poľnohospodársky majetok, ku ktorým právo užívania vzniká.

§ 7

Právo užívania nemožno podľa § 6 zriadiť k stavbám, ktoré môžu byť v osobnom vlastníctve; nezriaďuje sa ani k pozemkom, na ktorých sú tieto stavby postavené, ďalej k nádvoriám, ako ani k záhradám, ktoré súvisia s pozemkom, na ktorom je obytná budova, alebo sú v zastavanej časti obce (intraviláne), ak ich výmera nepresahuje 0,10 ha. Výnimočne sa nezriaďi právo užívania k záhrade presahujúcej túto výmeru, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, najmä pokiaľ by zostávajúca časť pozemku presahujúcu 0,10 ha nemohla účelne využiť poľnohospodárska organizácia.

§ 9

Dočasné užívanie

(1) Pozemky nevhodné pre socialistickú poľnohospodársku veľkovýrobu môže poľnohospodárska organizácia, ktorej k nim patrí právo užívania, prenechať do dočasného užívania v tomto poradí

- a) svojím členom alebo svojim pracovníkom na poľnohospodárske využitie,
- b) štátnej alebo družstevnej organizácii na poľnohospodárske a výnimočne aj na nepoľnohospodárske využitie,
- c) spoločenskej organizácii na poľnohospodárske využitie,
- d) iným občanom na poľnohospodárske využitie.

(2) Členom alebo pracovníkom poľnohospodárskej organizácie alebo iným občanom nemožno prenechať do dočasného užívania vodné plochy a rybníky s chovom rýb.

(3) Poľnohospodárska organizácia môže v odôvodnených prípadoch prenechať do dočasného užívania socialistickým organizáciám aj na stavby, ku ktorým jej patrí právo užívania, prípadne ich časti a pozemky, na ktorých sú tieto stavby zriadené.

(4) Dočasné užívanie vzniká písomnou zmluvou, na účinnosť ktorej je potrebný súhlas okresného národného výboru. V zmluve o prenechaní pozemku do dočasného užívania občanovi sa môže dohodnúť aj primeraná odplata.

(5) Užívateľ, ktorému sa prenechali pozemky do dočasného užívania na poľnohospodárske využitie, môže na nich s predchádzajúcim súhlasom poľnohospodárskej organizácie vykonávať úpravy a zriaďovať dočasné stavby potrebné z hľadiska poľnohospodárskeho využitia. To platí aj pre stavby prenechané poľnohospodárskou organizáciou do dočasného užívania, pokiaľ ide o stavebné úpravy. Súhlas poľnohospodárskej organizácie je podkladom, bez ktorého nemôže stavebný úrad vydať územné rozhodnutie, stavebné povolenie, že proti uskutočneniu stavby nemá námietok.¹⁾

(6) Všetky porasty, ktoré na pozemku vzišli v dobe užívania, sú majetkom dočasného užívateľa.

(7) Dočasné užívanie sa končí uplynutím doby, na ktorú sa dojednálo. Ak nie je doba dojednaná, skončí sa uplynutím doby, v ktorej sa dosiahol alebo mohol dosiahnuť účel, na ktorý sa pozemok do užívania prenechal. Užívanie sa môže skončiť výpoveďou so šesť mesačnou výpoveďnou lehotou k 31. decembru bežného kalendárneho roka, pokiaľ všeobecne záväzný právny predpis

neustanovuje inak.

(8) Ak sa pozemok alebo stavba, prenechané poľnohospodárskou organizáciou do dočasného užívania, užívajú v rozpore so záujmom spoločnosti, okresný národný výbor zmluvu o dočasnom užívaní zruší.

(9) Ku dňu skončenia dočasného užívania je užívateľ povinný uviesť pozemok do pôvodného stavu, ak zo zmluvy o prenechaní pozemku do dočasného užívania alebo z neskoršieho dojednania nevyplýva niečo iné; pritom treba dbať na to, aby nedochádzalo k neodôvodneným hospodárskym stratám.

Prevod práva užívania

§ 10

(1) Právo užívania môže poľnohospodárska organizácia v odôvodnených prípadoch previesť na inú poľnohospodársku organizáciu písomnou zmluvou, na ktorú treba súhlas okresného národného výboru, vydaný po vyjadrení príslušného orgánu štátneho hospodárskeho riadenia poľnohospodárstva.

(2) Právo užívania sa prevádza vždy bezodplatne. Ak však poľnohospodárska organizácia, ktorej právo užívania sa prevádza, vynaložila z vlastných prostriedkov náklady na investície do užíwanej nehnuteľnosti, môže požadovať od poľnohospodárskej organizácie, na ktorú právo užívania prevádza, náhradu týchto nákladov; ich výška sa zisťuje ocenením hodnoty investícií ku dňu prevodu práva užívania.

(3) Ak nedôjde k dohode o náhrade nákladov vynaložených na investície, rozhodne o nej na návrh poľnohospodárskej organizácie, ktorej právo užívania sa previedlo, okresný národný výbor po vyjadrení príslušného orgánu štátneho hospodárskeho riadenia poľnohospodárstva; návrh možno podať najneskoršie do jedného roka po prevode práva užívania, inak právo na náhradu týchto nákladov zanikne.

§ 11

Ak je v celospoločenskom záujme, aby sa právo užívania previedlo na inú poľnohospodársku organizáciu a poľnohospodárske organizácie sa o tomto prevode nedohodnú, rozhodne o prechode práva užívania okresný národný výbor po vyjadrení príslušného orgánu štátneho hospodárskeho riadenia poľnohospodárstva. Ustanovenie § 10 ods. 2 a 3 tu platí obdobne.

§ 11a

Právo užívania pozemku, na ktorom sa zriadila alebo má zriadiť malá vodná elektrárňa, môže poľnohospodárska organizácia previesť na socialistickú organizáciu alebo môže pozemok prenechať do užívania občanovi písomnou zmluvou, na účinnosť ktorej je potrebný súhlas okresného národného výboru.

Zánik práva užívania

§ 12

(1) Právo užívania zaniká prechodom alebo prevodom užívaného majetku do socialistického spoločenského vlastníctva. Inou zmenou vlastníctva nie je právo užívania dotknuté.

(2) Právo užívania tiež zaniká v prípade, že pozemky boli podľa osobitných predpisov rozhodnutím orgánu štátnej správy určené na zalesnenie a previedli sa do užívania štátnej

organizácie lesného hospodárstva.

(3) K zmluve o prevode vlastníctva k majetku, ku ktorému patrí poľnohospodárskej organizácii právo užívania, tiež treba jej súhlas; to neplatí, ak ide o darovanie tohto majetku štátu.

§ 12a

(1) Právo užívania pozemku alebo jeho časti môže okresný národný výbor zrušiť na jeho vlastníka so súhlasom poľnohospodárskej organizácie, pokiaľ ide o nezastavaný stavebný pozemok vzhľadom na svoje určenie a výmeru mohol byť predmetom práva osobného užívania²⁾.

(2) Právo užívania hospodárskej budovy alebo inej stavby (ďalej len „hospodárska budova“), ktorú poľnohospodárska organizácia už nepotrebuje, môže okresný národný výbor zrušiť na návrh poľnohospodárskej organizácie so súhlasom vlastníka. Rozhodnutím o zrušení práva užívania hospodárskej budovy sa musí zrušiť aj právo užívania zastavanej plochy s nádvorím alebo príslušnou záhradou; výmera záhrady nesmie presiahnuť 400 m². Najvyššia prípustná výmera záhrady sa môže výnimočne prekročiť, len keby inak vznikol pozemok nevhodného tvaru alebo zvyšná časť pozemku bola úplne nevhodná pre hospodárenie poľnohospodárskej organizácie.

(3) Ak bola hospodárska budova na náklady poľnohospodárskej organizácie zhodnotená, je vlastník povinný poskytnúť poľnohospodárskej organizácii náhradu zodpovedajúcu účelnému a trvalému zhodnoteniu podľa stavu v čase zrušenia práva užívania.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 13

(1) Právo užívania podľa § 5 ods. 1 nevznikne, ak poľnohospodárska organizácia užíva poľnohospodársky majetok na základe zmluvy podľa Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.; to neplatí, ak ide o poľnohospodárske pozemky.

(2) Zmluvné záväzky poľnohospodárskych organizácií z odkúpenia živého inventára a zásob podľa § 4 vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté.

§ 14

Právo užívania k nehnuteľnostiam sa zapisuje do evidencie nehnuteľností podľa predpisov o evidencii nehnuteľností.³⁾

§ 15

Vládne nariadenie č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby sa zrušuje.

§ 16

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1976.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

- 1) § 39, § 57 ods. 2 a § 66 zákona č. 150/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).
- 2) § 199, 200 a § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka.
- 3) Zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností a vyhláška Ústrednej správy geodézie a kartografie č. 23/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností.

